

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Park van de Villa Trémouroux-Dumont

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed | Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Park van de Villa Trémouroux-Dumont

Titel:	Park van de Villa Trémouroux-Dumont
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Hoegaarden
Deelgemeente:	Hoegaarden
Bron:	Schepping: 2013-07-23 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134184
Coördinaten:	Breedte: 4.90805203103 Lengte: 50.784744989

Primaire tekst

Landschappelijk park van 35 are, aangelegd rond 1860 en uitgebreid rond 1900 tot 1,5 hectare, naast een eclectische villa op de plaats van een dubbele feodale motte.

De oudste afbeelding van "r'casteelken" van Overlaar of Bullekom (soms Bellekom) komt voor als referentiepunt op een kaart van de goederen van de abdij van 't Park uit 1655 (A. Wauters suggereert ten onrechte dat het kasteel van Bellekom en dat van Overlaar twee verschillende dingen zijn). Het toenmalige waterkasteel wordt schematisch afgebeeld als een bescheiden bakstenen gebouw onder een leien zadeldak en met een torentje (mogelijk een traptoren) aanleunend bij een hoge, gekanteelde, ronde toren van natuursteen (vermoedelijk kwartsiet) met een torenspits binnen de kantelen – ongetwijfeld een middeleeuwse donjon. Een bakstenen muur met steunberen, mogelijk een relict van een verdwenen vleugel, sluit naar de kant van de kijker toe de binnenplaats af. Buiten de ringgracht staat een laag gebouw, eveneens van baksteen en leien, waarschijnlijk een schuur of een stal. Een rechte oprijlaan verbindt het kasteel met de toen nog kronkelige weg van Tienen naar Hoegaarden.

Dat het gaat om een dubbele feodale motte blijkt duidelijk uit de Ferrariskaart ("*Château de Bellegome*"), die werd opgesteld vlak na de aanleg van de huidige steenweg naar Tienen in 1771, en nog duidelijker uit de Primitieve kadasterkaart, niet gedateerd maar vermoedelijk rond 1820 door landmeter Sablon uitgetekend. Op het vierkante eiland (perceel nr. 185) lag vermoedelijk het oude neerhof; op het bijna ronde eiland (nr. 182) stond ongetwijfeld het 'casteelken' met de donjon van 1655. De bebouwing bestaat rond 1820 uit een woonhuis (nr. 183) en twee dienstgebouwen ("*bâtiment rural*"). Geen spoor van siertuinen. Het voormalige kasteelgoed, samen met bijna 16 hectare omliggende landbouwgrond, was onverdeeld eigendom van brouwer-burgemeester Jean-Baptiste Dumont (volgens Vander Velpen burgemeester van 1831 tot 1836) en zijn broer Joseph.

Na de afbraak van de gebouwen werd rond 1857 de huidige villa op het donjoneiland gebouwd in opdracht van de Tiense bankier Charles Trémouroux, die getrouwd was met Emilie Dumont, de dochter van Joseph. Dit bakstenen gebouw (momenteel wit geverfd) telt twee bouwlagen en een souterrain onder een afgeplat schilddak. De voor- en achtergevels zijn nagenoeg identiek, drie traveeën breed, met een brede centrale travee bekroond door een barok halsgeveltje met voluten. De traveeën worden van elkaar gescheiden door pilasters met geblokte natuurstenen basementen. Blauwe hardsteen werd gebruikt voor de boogfriezen onder de kroonlijst en onder de band tussen de verdiepingen. De erker in de achtergevel werd toegevoegd rond 1907. Tegen de ringgracht aan werd een nieuw dienstgebouw (stal en koetshuis) op een U-vormig grondplan gebouwd, dat qua materiaalgebruik en stijl min of meer aansluit bij de villa. De villa noch het dienstgebouw werden opgetrokken op de funderingen van de afgebroken gebouwen, zoals blijkt uit de kadastrale mutatieschets (7).

Sinds een verdeling in 1838 hoorde het vierkante neerhofeiland niet meer bij het kasteelgoed. Op de stafkaart van 1908 wordt de ringgracht van het neerhofeiland niet meer weergegeven, maar ze is nog steeds zichtbaar in het microreliëf, de verdwijning wordt op de kadastrale opmetingsschets van 1920 geregistreerd. De ringgracht van het kasteleiland bleef bewaard maar de westelijke rechte grachtarm werd in gebogen vorm heraangelegd en de rechte hoeken werden weggewerkt. Het nieuwe kasteleiland, bijna 35 are groot, wordt voortaan ook als 'lustgrond' geregistreerd – een informele landschappelijke beplanting, die aansluit bij de 'verlandschappelijke' ringgracht. Een bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea'), een gewone plataan (*Platanus x hispanica*) en een witte paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum*, gestorven in 1995) met stamontrekken rond 4 m, behoren ongetwijfeld tot de oorspronkelijke sierbeplanting van het eiland. Het kasteel is, zoals in 1655, bereikbaar langs een 230 m lange, nu gekasseide weg, die rond 1970 aan één zijde met bruine beuken werd afgezoomd. Een recente bakstenen brug vormt de toegang tot het eiland, op de plaats waar zich vanouds (zie Primitieve kadasterkaart) de brug bevond.

Het gros van de parkaanleg neemt de ruimte (96 are) in beslag tussen het eiland en de steenweg. Dit perceel (177c) wordt door het kadaster pas in 1922 als luthof beschreven, maar op de stafkaart van 1908 wordt al een landschappelijke aanleg getoond: een naar de steenweg oplopende grasvlakte, omringd door bomen en een rondpad in de vorm van een langgerekte ellips. De hoogstammige randbeplanting omvat bruine beuken, een treurbeuk (*Fagus sylvatica* 'Pendula'), witte paardenkastanjes, zilveresdoorns (*Acer saccharinum*), soms met ingesneden blad (*Acer saccharinum* 'Laciniatum'), tamme kastanje (*Castanea sativa*), Noorse esdoorn (*Acer platanoides*), Hollandse linde (*Tilia x europaea*), zilverlinde (*Tilia tomentosa*), gewone esdoorn met purperrode bladonderzijde (*Acer pseudoplatanus* 'Purpureum'), gewone trompetboom (*Catalpa bignonioides*) en een hemelboom (*Ailanthus altissima*).

Merkwaardige bomen (opname 29 juni 2001)

Het cijfer in vet geeft de stamomtrek in centimeters weer. De omtrek wordt standaard gemeten op 150cm hoogte.

- 1. bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') **420**
- 4. gewone plataan (*Platanus x hispanica*) **403**
- 15. zilveresdoorn (*Acer saccharinum*) **445**
- 24. zilveresdoorn met ingesneden blad (*Acer saccharinum* 'Laciniatum') **467**
- 27. zilveresdoorn met ingesneden blad (*Acer saccharinum* 'Laciniatum') **467**

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2008

Titel Text: Park bij het kasteel van Overlaar

Grafische documenten

Cahier16_kasteel_van_Overlaar_01 (Pauwels, Oswald, 31-03-2008, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oude kadastrale legger 212A Hoegaarden, art. 3836 nr. 34.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oudste kadastrale legger 212 Hoegaarden, art. 247, 248 en 249.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschets Hoegaarden 1858 nr. 17, 1908 nr. 18 en 1920 nr. 45.

Beschermingsvoorstel Voormalige Villa Tremouroux-Dumont, dossier nr. 3294, Leuven, Archief Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant.

WAUTERS A., *Géographie et histoire des communes belges. Arrondissement de Louvain – canton de Tirlemont, ville de Tirlemont*, Bruxelles, Culture et Civilisation, facsimile van editie 1876), 1963, p. 37.

VANDER VELPEN J., *Geschiedenis van Hoegaarden, Hoegaarden*, Gemeentebestuur, 1981, p. 120-122, p. 141.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/1292>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/1293>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120492>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/200189>

Beknopte karakterisering

Datering: derde kwart 19de eeuw, tweede helft 19de eeuw, vóór WO I

Typologie: afsluitingshagen, bijgebouwen, dreven, private parken, tuin- en parkbeplantingen, villa's (bouwkundig erfgoed), walgrachten